

Felelős szerkesztő és kiadó: Dr. MAYER OSZKÁR.

IV. Évfolyam.

Ujvidék, 1913. szeptember 18. csütörtök

64. szám.

Közigazgatási bizottsági ülés.

Ujvidék koleramentes.

Ujvidék szab. kir. város közigazgatási bizottsága hétfőn f. hó 15-én d. e. 11 órakor *Matkovits Béla* főispán elnöklete alatt tartotta rendes havi ülését, melyen — az alább részletesen ismertetett főorvosi jelentés szerint — a főorvos jelentette, hogy a közegészségügy kedvező s hogy *Ujvidék teljesen koleramentes*, mert az augusztus 15-iki egy koleraesetét kivéve, melynek egy idegen és véletlenül Ujvidéken átutazó munkáson kívül sem azelőtt, sem azóta megbetegedés elő nem fordult.

Ezen jelentés kapcsán rá kell mutatnunk a fővárosi lapok azon alaptalan híresztelésére, mintha ujvidéki szöllőtől Pesten bárki is kolera-rát kapott volna és arra az abszurd hírre is, hogy Ujvidék kolera-rát fertőzött lenne.

Az ilyen alaptalan híresztelésekkel nemcsak felesleges aggodalmakat váltanak ki, de teljesen indokolatlanul ártnak városunk terménykereskedésének is. Ujvidéken nem titkolnak semmit, s ha ezer és ezer ember eszi az ujvidéki szőlőt anélkül, hogy egy is beteg lenne tőle, akkor lehetetlenség, hogy az ujvidéki szőlő bárkit is fertőzött volna.

A közigazgatási bizottsági ülés lefolyásáról a következőket jelenthetjük:

A gyűlésen *Matkovits Béla* főispán elnököl. Jelen voltak *Fodor Mihály* pénzügyigazgató, *Faragó János* tanfelügyelő, *Stankovits György* az államépítészeti hivatal főnöke, *dr. Konyovics György* vezető kir. ügyész az államhivatalnokok; *Profuma Béla* alpolgármester, *dr. Wagner Károly* h. tiszti főorvos, *dr. Szabó Lajos* tiszti főügyész, *dr. Japavicsa György* árvaszéki elnök, *Schubert Márton* h. tanácsnok, *Lájkics János* aljegyző a törvényhatósági tisztviselők részéről. Ezenkívül *Grossinger János*, *dr. Szvinyarev Miladin*, *Vilics Márk*, *dr. Gál Ödön* és *dr. Mayer Oszkár* választott tagjai a bizottságnak.

A *pénzügyigazgatói jelentés* szerint aug. havában 127.000 K egyenes állami adó folyt be, tehát 2000 K-val több, mint mult év augusztusában.

A *tanfelügyelő* jelentette, hogy *Dvorcsák Ferenc* Ujvidékről a kolozsvári polg. iskolához helyeztetett át.

Az *államépítészeti hivatal főnökének* jelentése szerint az uti biztosok jövőben utmesteri vizsgát tartoznak kimutatni.

A jelentések és előadmányok közül azonban a legfontosabb volt, s bizonyára leginkább számíthat érdeklődésre a *tiszti főorvos* következő jelentése:

Városunk közegészségi állapota az elmúlt augusztus hónap általában kedvező volt. Fertőző bajok csak elvétve fordultak elő, nevezetesen vörheny 3, diphteria 8 és hasi hagymáz

1 esetben. Az elmúlt hóban egy ázsiai kolera esetünk is volt és pedig *Klausz József* 53 éves vándorló lakatosmunkás személyében, aki hosszabb ideig tartózkodva Rumán, onnan a Száva partjára vándorolt, hogy Boszniába mehessen, miután erre engedélyt nem kapott, Sidon, Ilokon, Palánkán át Péterváradra jött, az aug. 15--16. közti éjet Péterváradon egy iparosmenhelyen töltvén, aug. 16-án reggel jelentkezett kórházunkban felvételre. Itt a kolera jeleit konstatalván rajta, *dr. Haas* kórházi orvos a járványkórház céljaira kiszemelt fertőző pavilonba szállította. A kifejezetten tipikus kolera tüneteket mutató beteg ürüléke még aznap d. u. beküldetett a kolera-laboratoriumnak, honnan aug. 18-án délután érkezett meg a sürgönyválasz, mely szerint az ürülék bakteriologiai megvizsgálása pozitív eredménnyel járt. A beteg aug. 17-én a késő esti órákban meghalt, másnap d. e. a szabályzat rendelkezéseinek megfelelően eltemetett, a betegszoba és teljes batorzata személyes felügyelet alatt fertőtlenítve lett. Ugyancsak aug. 16-án szállítottat be a járványkórházba *Horvát János* matróz a LAJTA monitor legénységéből, aki Ujvidéken bevásárolván a sétateren többibben hányt; kórházba szállítása után azonban további betegségi tünetet nem mutatott, a szabályszerű öt nap leteltével fürdő és ruhafertőtlenítés után a pétervárad-i csapatkórháznak adatott át. Augusztus 16-ika óta az egy, idegenből származott koleraesetén kívül tovább még csak gyanus megbetegedés sem történt.

A kolera elleni óvintézkedéseink felülvizsgálatára a m. kir. belügyminiszterium első ízben aug. 4-én *dr. Sörös Miklós* közegészségügyi felügyelőt küldte ki, aki tekintettel a nagy vasuti és hajóforgalomra, szükségesnek tartotta, hogy mind a két veszélyeztetett ponton, a vasuti és hajóállomáson teljes felszerelés álljon rendelkezésre a betegek elhelyezésére, kezelésére és holmijuk fertőtlenítésére. Ehhez képest a városi tanács elrendelte, hogy a mult évben hajóvizsgálat céljára szolgált szétzedhető fabarakk az elsősorban veszélyeztetett vasuti állomás mellett, a villamosági telepnél felállítassék, 4—5 beteg befogadására befrendeztessék és elhatározta egy második ugyanilyen barakk építését a hajóvizsgáló állomáson, a dunaparti mészégető mellé. Mindkét barakk ma már kész és berendezve várja az esetleges betegeket, csupán a dr. Sörös Miklós felügyelő által az államkincstár terhére rendelt két gőzfertőtlenítő nem érkezett még meg. Mindkét intézmény arra szolgál, hogy a vasuton és hajón érkező esetleges kolera-s vagy kolera-gyanus beteg ne hosszósék be a városba, minek folytán ilyen esetben a város zár alá helyezése elmaradhat, kereskedelmünk és kivitelünk nem szenved. Az orvosi szolgálatot mindkét helyen a kirendelt vasuti, illetve hajóvizsgáló orvosok végzik, megfelelő segédzeméllyel.

Másodízben az aug. 16-iki koleraeset után *dr. Poszvák Lajos* közegészségügyi felügyelő vizsgálta felül a kolera elleni óvintézkedéseinket és teljes megalégedését fejezte ki a tapasztaltak felett.

Magában a város területén megbetegedettek felvételére a közkórház külön kapuval bír, a többi részről elkerített fertőző beteg pavilonja van kiszemelve; ez kétségtelen nem a legszerencsésebb megoldás, de mindaddig, míg külön járványkórházunk — melyről tervet már kértünk a miniszteriumtól — fel nem épül, mindenesetre előnyösebb, mint valami ideiglenes primitív berendezésű helyiség bérzése e célra. A kolera-sokkal érintkezett, meg-

figyelésre szoruló egyének elhelyezésére ez ideig a szegényház néhány szobája volt kiszemelve, az új gimnázium megnyitása után a tulságos közelség nyugtalanságot keltvén a közönség körében, megfigyelés céljára most a Magyar-utca 58. és 62. számú városi házak fognak szolgálni. Egyéb intézkedések közül megemlítem, hogy a piaci rendészet és köztisztaság ellenőrzése állandóan folyik, hogy fertőzött vidékről jövő utasok tartoznak öt napon át az orvosi hivatalban jelentkezni és hogy tekintettel a Szerém-megye felől fenyegető veszedelemre, intézkedés történt, hogy fertőzött közönségekől iskolás gyermekek Ujvidékre ne jöhessenek.

A halálesetek száma az elmúlt hóban 63 volt és 3 halvaszületés történt; az emelkedés a halálesetek számában a gyermekek nyári béhurutjának terhére irandó, mely betegség egymagában 20 áldozatot követelt. Ezenkívül tuberkulózisban elhalt 9 egyén, diphteriában 2 gyermek.

Váltásfelekezet szerint az elhaltak közül rkath. volt 27, gkel. 22, ref. 8, ev. 6, izr. 1.

Ezek után még az adóügyi albizottság intézett el néhány felebbezést, mire a főispán a bizottsági ülést berekesztette.

A temerini Ipartestület 25 éves jubileuma.

A temerini Ipartestület emléktünnepe, melyet e lapban megjelent meghívó már előre jelezett, f. hó 8-án (Kisasszony napján) minden tekintetben kifogástalanul sikerült. Mintha maga az Ég is úgy akarta volna, hogy kedves ünnepe legyen az ipartestületnek, az előző napi zápor után, derült égbolton kelt fel az ünnep napja. A hajnali órákban dob- és trombitaszó hirdette a jubileum napját. A helybeliek kívül nagyon sok vidéki is részt vett a lélekemelő ünnepélyen.

Az ünnep lefolyása a következő volt:

Délelőtt 9 órakor óriási közönség gyűlt egybe az ipartestület helyiségében. Itt a védnökök és védnökök fogadtatása után a menet, amelyben az összes helyi egyesületek képviseltették magukat — a zászlónyárhoz vonult, ahol fehérruhás leányok, csokorral kezükben, üdvözölő verset szavaltak. Innen azután a kastélyba vonult a menet a keguri családért — mint fővédnökökét. *Apafini Fernbach Anna* kegyurnót, valamint *mátéhazi Matkovits Beláné* ő méltóságát férjével együtt szintén a koszorús leányok üdvözölték és hívták meg az ünnepélyre.

Innen a teljes menet a templomba vonult, ahol ünnepélyes szent mise után *Mihálovits Endre* prépost-plébános szép, szónoki lendülettel elmondott beszéddel avatta fel a zászlószalagot, amely eddig a zászlóról hiányzott.

Mise után diszkozyűlés volt a „Gazdakör“ helyiségében, ahol *Mihálovits Endre* prépost-plébános, mint az Ipartestület díszelnöke, üdvözölte a megjelenteket s a közgyűlést megnyitotta. *Döme Ferenc* az ipartestület elnöke elmondta szépen színyaló ünnepi beszédét. Ezután *Léh Fülöp* tanító, az ipartestület titkára felolvasta az egyesület 25 éves történetét. Szépen összeállított munkáját nagy gondal és alaposággal böngezte össze.

A zászlónya átadta a zászlót az ipartestület elnökének. Ekkor *Kováts Antal* tanító elszavalta erre a alkalomra írt „A zászló“ című ünnepi ódáját, mely a hallgatóságra nagy hatást gyakorolt. Végül a közgyűlés befejező pontjába, a szegbeverés következett,

amely eltartott d. u. 1 óráig. Félkettőkor bankett volt, amelyen a kegyuri család vendégeivel együtt szintén részt vett.

Az ebéd alatt pohárköszöntőt mondott *mátékázi Matkovits Béla* ujvidéki főispán a királyra, *dr. Jeszenszky Béla* községi orvos a zászlónyára és a fővédnökökre, *Mihálovits Endre* prépost-plébános Matkovits Bélát köszöntötte fel, *dr. Weiss Jenő* ügyvéd Mihálovits Endre diszelnököt, *Döme Ferenc* Valient Nándor szolgabíró, mint iparbiztos, *Horváth József* az iparosokat, *Léh Fülöp* a védnököket, *Mihálovits Endre* Döme Ferencet, *Naszvagy István* a helyi és vidéki vendégeket köszöntötte fel, *Ujvári Ferenc* Temerin községet és az izr. hitközséget éltette.

Ebéd után mely fél 4 órakor ért véget, az ünneplő közönség a gyönyörűen rendezett és műzléssel gondozott kastélykertben való sétálással szerzett szórakozást és élvezetet. Négy óra után jubileumi emléklapokat árusítottak a koszorúslányok, amelyek meg voltak számozva, s mint tombolajegyek is szerepeltek. Este 8 órától kezdve táncmulatság volt, amelyen a tombolatárgyak is kiosztattak. A kegyuri család, mely elsősorban emelte a jubileum fényét, mindenből derekasan kivette a részét, sőt a táncmulatságon is megjelent.

Az ünnepek még másnap este is voltak örvendezői. A jubileumi nap fényes erkölcsi sikere mögött egy csöppet sem marad hátrább az anyagi siker, mert a bevétel 2350 K, melyben a tekintélyes felülfizetés is benn-foglaltatik.

HIREK.

Főpapi értekezlet Karlócán. *Gruics Károly* karolyvárosi, *Leics György* temesvári és *Sevits Mitrofan* ujvidéki szerb püspökök vasárnap délután bizalmas értekezletre ültek össze. Az értekezlet címe: metropoliai iskola-tanács volt, de mindenki tudja, hogy a patriarcha eltűnése volt a napirend. Hiányzott az értekezletről *Zubkovic* budai püspök és *Smeyanovic Gábor* püspök.

A gyermeknap e hó 7-én a nőegyletek által rendezett gyűjtés eredményeképp 122 K 76 f juttat a szegény gyermekek javára.

Hatósági intézkedések a horvátországi kolera behurcolása ellen. *Payerle Nándor* főkapitány átiratot intézett Szerém-megye alispánjához, hogy a megyéhez tartozó járási hatóságokat utasítsa, miszerint járásuk területén előforduló koleraesetekről az ujvidéki rendőri hatóságok sürgőnyileg azonnal értesítsék, amire, tekintettel Szerém-megye közvetlen közelségére, valóban nagy szükség is van. Az átiratra ezideig hivatalos válasz nem érkezett ugyan, de érdemileg fogyanosítása megtörtént, mert Uj-Karloácáról 6, Golubnicéről 5, Mitrovicáról 1 (ez utóbbi halalos kimenetű) koleraeset jelentettek a főkapitánynak. Minthogy a kolera az anyaország területén szünetlően van, a közönséget nyomatékosan figyelmeztetjük, hogy a szomszédos Horvátországgal való érintkezése közben fokozódott éberséget tanúsítson, s a kolera elleni övrendszabályokat saját érdekében tartsa is be.

Skerlecz báró egészséges. *Skerlecz Iván* báró, horvát királyi biztos már elhagyta a kórházat teljes egészségesen. A báni palotában rögtön tárgyalást kezdett. Crnkovits volt bányahelyetessel a kibontakozási akcióról s legközelebb több horvát politikussal is tanácskoznai fog.

Eljegyzés. *Grosz Vilmos* és *Hönn Janka* jegyesek.

Pótértségi a kereskedelmi iskolában. Folyó hó 15. és 16-án tartattak meg az áll. felsőkereskedelmi iskolában a pótértségi vizsgálatot *dr. Ferenzy Solán* és *dr. Ladányi Jenő* elnöklete alatt.

Orientalista halála. *Vámbery Armin*, a világhírű magyar orientalista, ki legutóbb a törökökről adott szenzációs véleményével kellett nagy feltűnést, Budapesten 83 éves korában meghalt.

A repülő laktanya építését két melléképülettel már megkezdették a zajló repülő parkon. Az építkezést Pollák Zsigmond bpesti cég készíti.

Uj ügyvéd. *Dr. Havas Kálmán* ügyvédi irodáját Ujvidéken Andrassy-utca 15. szám alatt megnyitotta.

Katonaszökevény. A bileki 6. gy-ezred parancsnoksága értesítette Csurog községet, hogy az első századnál szolgáló *Koncz József* csurogi illetőségű baka aug. 25-én megszökött, utját Montenegró felé vette, ha netán haza érkezne, azonnal fogassa el.

Városi építkezés Ujvidéken. Ujvidék város tanácsa augusztus 9-én arlejtést tartott gazdasági istálló és felügyelői lakás építésére. Ajánlatot a következő ujvidéki kőművesmesterek tettek: *Lerch István* 13745/47, *Pletikosz József* 14052, *Czoczek Nándor* 14690/79, *Guszek István* 15258/26, *Linarić Vimos* 15335/31 koronával. *Lerch István* ajánlatát fogadták el.

TIVOLI mozgóknban nagy feltűnést keltett a tegnap és ma színrekerülő nagyhatású kétfelvonásos dráma, „*A fátyol*“, mely a mai társadalmi életből meríti tárgyát. Színre kerül még ezenkívül egy rendkívül érdekes amerikai műfilm is, „*A száműzött indiánus*“ című dráma két felvonásban, több tanulságos és mulattató képből álló kísérőműsor keretében. A péntek szombat és vasárnapi szenzációs műsor szintén az agilis igazgató jó ízlését dicséri.

Vasuti díjszabási és szállítványozási szaktanfolyam. Közgazdasági életünkben régóta érzett hiányt van hivatva pótolni a folyó évi október hó 1-én Budapesten VI. Andrassy-ut 81. szám alatt megnyitó díjszabási és szállítványozási szaktanfolyam. A tanfolyam teljes kiképzést nyújt egy a bel-, mint a külföldi fuvardíjak kiszámításában, kártérítési, visszatérítési ügyek ellátásában, mint a vasuti szállítványozás körébe tartozó ügyekben, úgy hogy a hallgatók a tanfolyam elvégzésével tariferi teendők ellátására képesekké válnak. Érdeklükben áll tehát a kereskedelmi és ipari vállalatoknak alkalmazottaitkat a tanfolyam elvégzésére kiküldeni, mert ezáltal oly szakértő nyerne, ki az egyes vállalatoknál gyakran jelentékeny költséget igénylő tariferi teendőket minden tekintetben kielégítően elláthatja; viszont érdekében áll a tanfolyam elvégzése az ipari és kereskedelmi pályán működő ifjuságnak is, mert e szaktudás megszerzése által új foglalkozási körökhöz jut s így *munkaereje is lényegesen értékesebbé válik.* A tanfolyam előadói az államvasutak szakreferensei. A tanfolyam 6 hónapig tart, hetenkint háromszor 2—2 órával, melynek befejeztével a hallgatók külön szakbizottság előtt vizsgálatot tesznek. Tandíj 100 korona. Beiratások szeptember hó végéig. Prospektust a tanfolyam vezetősége díjmentesen küld.

Az ujvidéki szerb szintársulat Palánkán. A hirnevés ujvidéki szerb szintársulat, mely most Siden játszik átrándult 12 előadásra Palánkára és f. hó 16-tól kezdve a Reiter-féle szállóban játszik. A társulat negyven tagból áll és kitűnő erőkket rendelkezik, a leghirnevesebb szerb színészek és operanékesek tagjai, akiknek előadásait mi is mindig a legnagyobb élvezettel látogattuk.

A szegedi országos kiállítás. Szeged város már régebben elhatározta, hogy 1914-ben országos kiállítást rendez. A terv azonban nem jut kivitelre, mert a gazdasági viszonyok mindig jobban megnehezülnek és a város ézt belátván, egészen elejtette a kiállítás tervét.

Magyar ember ajándéka horvát mentő egyesületnek. *Dr. Bayer-Kreasy* budapesti gyáros *Skerlecz* királyi biztos szerencsés megmenekülése alkalmából 10 ezer koronás alapítványt tett a zagrabi mentőegyesület humánus céljaira, hogy ezzel is előmozdítsa a magyar horvát barátságot.

Leszurt rendőr. Zentán a Hrusovszky-féle korezmában a napokban három bali inspekciós rendőr: *Farkas Baráti Péter*, *Kecskés József* és *Németh István* iddögáltak, nemsokára a korezmába betértek *Szepesi János*, *Szepesi Ferenc* és *Molnár Csikós Vince* földművesek is, akik garázdálkodni kezdtek, mire az egyiket, *Molnár Csikóst* *Németh* felpofozta, *Molnár* eltávozott a korezmából s megleste a hazatérő rendőröket s az egyiket, *Farkas Pétert*, akit *Némethnek* vélt, melbe szurta. A rendőr élet-halál között lebeg a kórházban. A tettest letartóztatták.

A kulai járásbírósnál alkalmazott Schieber Ferenc irnokot az igazságügyminiszter a zombori törvényszékhez helyezte át.

Titelen polgári leányiskola létesítését akarják az ottani vezetőférfiak. Eziránt megindították a mozgalmat. Felhívták intéztek a szülőkhöz, hogy jelentsek be azokat a leányokat, akik polgáriba járnai óhajtanak. A tandíjat évi 200 koronában állapították meg.

Miért kell újságot olvasni. Németországban nemrég oly pör fordult meg a legfelsőbb bíróság előtt, mely igen tanulságosan igazolta azt a tételt, hogy ma már mindenkinek kell újságot olvasni, elsősorban azonban a kereskedőnek, aki üzleti életében, kereskedői tevékenységében nem nélkülözheti azt a tájékoztatást, amit a nyilvánosság nyújt. A szóban levő pörös esetnek főleg ez volt a tanulsága. A kérdés jogi oldalára tartozó okulás, amit az eset képvisel az, hogy senki sem mentheti hibáját vagy tévedését azzal, hogy a törvény vagy a hatóság tilamáról nem szerezhet tudomást, mert nem olvas újságot. Az eset a következő volt: Egy kereskedő, hogy üzletét bővítse, megvette a szomszédos ingatlant, holott az bűnyűgyi zárlat alatt állt. Az eladó maga is bűnös uton szerezte, s míg a megindult büntetőpör a tulajdon jogosságának, vagy az ellenkezőjének kérdésén nem tisztázta, addig a zár alá vett telek forgalomba nem kerülhet. Ezt hagyta figyelmen kívül a vevő és emiatt a büntető bíróság az eladóval együtt a vevő kereskedőt is pörbe fogta. A kereskedő azzal védekezett, hogy nem olvasta a hivatalos újságot, amelyben a tilalom megjelent. Erre az államügyész arra kérte a büntető-bíróságot, hogy most már annál is inkább ítélje el a vevőt, mert olyasmivel védekezik, ami minden kereskedőnek szegényére válik, mert az, hogy nem olvas újságot, mentségül nem szolgál, amint nem tekinthető annak, a törvény nemismerése sem. Az iparosnak és kereskedőnek azt a lapot kell olvasnia, amelyben az őt érdeklődő híreket közzé teszik. Az olyan kereskedő vagy iparos tehát, aki ezt elmulasztja, a rendesnél is súlyosabb büntetendő. A bíróság a kereskedőt egy heti fogházra ítélte.

Örökségi pör a Vojnic családban. A szegedi királyi ítélőtábla polgári főlebbviteli tanácsa múlt kedden és szerdán érdekes végrendeleti pörben ítelt. A pör a szereplők személyénél fogva országos érdeklődésre tarthat számot. *Vojnic István* bárónak, a munkapárt alelnökének két unokacse és két unokahuga állnak szemben egymással. Huszonhét évvel ezelőtt, 1886-ban meghalt *Vojnic Jakab* bácskai földbirtokos, aki 400 hold földjét két fiára, *Andrára* és *József*re hagyta, míg két leányának, *Csillának* és *Verának* kétszáz-kétszáz ezer koronát hagyományozott. A két leány husz év múlva 400000 korona erejéig keresetet indított fiverei ellen, mert arra a felfogásra jutott, hogy kevesebbet kapott a törvény szerint őket megillető örökségrésznél. A szabadkai törvényszék 1912-ben ítelt az érdekes ügyben. A bíróság úgy találta, hogy a *Vojnic*-leányok csakugyan kevesebbet kaptak, mint amennyi megillette őket, de csak 1300—1300 koronával, mit megítéltek nekik. A 16000 koronára rugó perköltség viselésében a két leányt marasztalta el a bíróság. Főlebbeztük folytán a szegedi ítélőtábla *Ven András* táblai elnök elnöklésével két napig tárgyalta ezt az ügyet. A tábla feloldotta a törvényszék ítéletét és a felperesnek 18000—18000 koronát ítelt meg köteles rész címén.

Második vágány építése a budapest — szabadkai vonalon. Az államvasutak budapest — szabadkai vonalának 54 km. hosszúságú budapest-ferencváros — kunszentmiklós — tassi vonalrészén a második vágány kiépítéséhez tartozó alépitményi munkákra szeptember hó 3-án tartották meg a versenytárgyalást. Ajánlatot tettek a következő budapesti mérnök-vállalkozó cégek: *László* és *Blum* 941.262, *Grosz Sándor* és *Erdős Móric* (Marosvásárhely) 1.211.422, *Delej Lajos*, *Fischer Henrik* és *Hirschler Leó* 1.362.815, *Kis J. Jenő* 1.144.827, *Krausz* és *Gravieser* és *Balázs Farkas* 1.249.578, *Schaár Ede* és *fia* 1.127.228, *Lányi Nándor* 1.266.576, *Hofbauer* és *Lehner* 909.941, *Kőhegyi* és *Versecz* 1.504.385, *László* és *Dobó* és *Polacsek Jenő* 955.430, *Wilhelm*

és Telkes 1,156,570, Mandel és Révész 1,145,442, Alföldi és Groszmann 1,120,822, Gábor Ignác 1,180,747, Főriss Vilmos 1,160,651, Szarvas és Waldman 1,154,382 koronával. A döntést rövidesen eszközlik, mert a munhához haladéktalanul hozzá kell fogni.

Lódljazás Tiszakálmánfalván. A Bács-Bodrog vármegyei gazdasági egyesület folyó hó 14-én vasárnap reggel 8 órakor a vármegyei lötenyésztési bizottsággal karöltve lódljazást rendez, amelyen bácskai tenyésztők melegvérű 1, 2, 3 éves tenyészkanacsikókat s tenyészkanacsikókat mutathatják be.

Mennyibe kerül az önkéntesség? A honvédelmi miniszter körrendeletet tesz közzé, mely szerint a saját költségükön szolgáló egy éves önkéntesek által fizetendő évi átalány összegeket a közös hadügyminiszterrel egyetértőleg a következőképp állapította meg: fegyverzetért és annak karbantartásáért 7 K; legénységi felszerelésért 16 K; kincstári élelmezésért 334 K; ruházatért 111 K; kölcsönzött hátszlóért 702 K; teljes lófelszerelésért a lovasságnál 32 K; a tábortűzért 29 K. Összesen tehát 1212 K-ba kerül az egy éves gyöngyvet, napi 12, illetve 16 fillér zsebpénzzel együtt.

A zombori pályaudvar kibővítése. A zombori pályaudvaron a forgalom annyira felfűzött, hogy a pályaudvar kibővítése szükségessé vált. Mint mos értesülünk, ezen kérdés máris aktuális lett és legközelebb a pályaudvar megnagyobbítási munkálatait megkezdik.

Ujra olcsóbb lesz a cukor. A cukorgyárak csak nemrégiben határozták el a cukor árának leszállítását, s most arról értesülünk, hogy olcsóbbodás várható. A helyzet nevezetesen az, hogy az olcsó vizit felhasználásával mind nagyobb arányokat ölt a német cukorbehozatal s ez majdnem teljes egészében Magyarország felé irányul. Ennek különben nem lényegtelen oka az is, hogy Ausztriában olcsóbb a cukor mint nálunk, minélfogva a német gyáraknak aránylag könnyű helyzetük van a sikeres verseny szempontjából. Ha már most a magyar cukorgyárak nem akarnak további teret veszíteni, kénytelenek az eddigi arpolitikán változtatni, mire most már meg is van a hajlandóság, amennyiben valószínűnek tartható, hogy az ősszel kezdődő új cukorkampanyban legalább két koronával fogják lejjebb szállítani a mostani árakat.

Cuvaj merénylője — könyvkötő. Cuvaj volt királyi biztos merénylőjét, Jučić Luka egyetemi hallgatót tudvalevőleg életfogytiglani fegyházra ítélték. A merénylő a leoglavai börtönben tölti el büntetését s a könyvkötői mesterséget tanulja a börtönben.

SPORT.

Bajnoki footballmérkőzés.

Vasárnap f. hó 14-én csapatunk, az UTK. Szabadkán játszotta le második bajnoki mérkőzését. Ellenfele a szabadkai munkásesapat, a SzMTE. volt.

A mérkőzés elég szép, lendületes volt; csapatunk állandó fölényben játszotta végig, mely fölény különösen a második féldőben domborodott ki.

A goalok ennek dacára az első féldőben estek. A két első goalt *Bezzegh A.* rugta *Franck* pontos beadásából, a harmadik goal *Andrée* részéről esett; ez utóbbi a matsch legjobb goalja volt, szélről a kapu jobb sarkába helyezve. Jelen esetben egymást megértőbben működött az UTK.; emberei mind jól álltak meg helyüket. A szabadkaiak közül a bal hátvéd és a kapus voltak a legjobbak, sokat mentettek.

A pálya, a „BÁCSKA“ pályája kritikán aluli, komoly, reális mérkőzésre alkalmatlan.

A bíró elég jó volt, bár a mérkőzés negyedik goalját nem érvényesítette, holott az tisztán esett.

Végeredmény 3:0 UTK. javára.

CSARNOK.

ESPERANTO.

Irta: zsarolyáni MÁRTON SÁNDOR.

IV.

Aki már utazott a legközelebbi években Olasz, Francia, vagy Angolországban: annak bizonyára volt része esperanto megszólításban. Jellemző erre Fischer tanár esete, amit ő következőleg ad elő:

„Egyik keleti utazásom alkalmával 1903-ban, egy Bukarestből Konstantinápolyba menő vonat érkező kocsijában foglaltam helyet. Ott egy idegen urat vettem észre, aki hiába igyekezett kívánságát a pincérel megértetni. Ez utóbbi elővette teljes nyelvismeretét: beszélt románul, szerbül, törökül, bolgárol és oroszul. Sajnos eredmény nélkül: az idegen nem értette. Szolgáltatászen feléje közeledtem s minthogy a románon kívül még hét nyelven beszélek, megkérdeztem németül, franciául, angolul, olaszul, magyarul, spanyolul és görögül hogy mi a kívánsága. Mindhiába; a használt 12 nyelv közül az idegen egyiket sem értette. Ekkor eszembe jutott egy újságicik az Esperantoról, melyet nem régen olvastam s az idegen felé fordulva kérdeztem: *eu vi parolas esperante?* (Beszél esperantoul?) Az idegen örömiálattal válaszolta: *jes mi parolas* (igen beszélek). S aztán beszélt ezen az általam nem értett nyelven, mert hisz akkor még a fent mondott frázison kívül egyebet sem tudtam esperanto nyelven. Midőn az idegen ezt észrevette, kezembe nyomott egy kis „Esperanto kulcsot“, mely immár a legtöbb művelt nyelvvel megvan s dacára csekély súlyának (5 gramm) az Esperanto teljes nyelvtanát s bő szótárát magába foglalja. Rögtön hozzá fogtam tanuláshoz s tíz óra múlva, amidőn egy hajó fedélzetén találkoztunk, már képest voltam vele magamat megértetni „Esperanto nyelven“. Itt aztán megtudtam, hogy az én idegenem svéd és hogy 4 nyelven beszél, svédül, dánul, norvégül, finnül. Tehát mi hárman az idegen, a pincér s én összesen 16 nyelven beszélünk a nélkül hogy egymást megértettük volna. E naptól kezdve lelkes esperantista vagyok.“

Amint ez az eset itt Ujvidéken is egyik ismerősömmel esete igazolja, ma már bátran el lehet indulni bármely művelt országba csupán esperanto tudásával s bárhova lehet irni, ahol művelt emberek vannak, mert már mindenütt esperantoul értők s ha ebben biztosak nem volnánk: teljesen elég ha lehető egyszerű esperanto levelet írunk s csatoljuk levelünkhez az illető nemzet nyelvén megjelent esperanto kulcsnak (ára 5 fillér) egy példányát. E kulcsból az illető a levelet megfogja érteni s válaszolhat is reá érhetőleg a kulcs segítségével a mit le írhat saját nyelvén is e kettőből megérthetjük egymást a kulcs segítségével.

Nálunk most van terjedőben e világkincs az esperanto nyelv, melynek magyar irodalma most fejlődik. De dacára a kezdetnek, már esperanto nyelven ismertem meg egy oly magyar költeményt s több elbeszélést, amelyet magyarul nem olvastam.

Az esperanto nemzetközi irodalma már igen fejlett. 100-nál több folyóirat s füzetből álló lap jelenik meg. A Shakespeare művei, Tungenyeff, Thomson, Björnson, Ibsen, V. Hugo, stb. 30 nyelvű híres írónak munkái jelentek meg esperanto nyelven. És e fordítások majdnem kivétel nélkül, az illető nyelven, mint anyanyelvén beszélő esperantistáknak fordításai.

Legutóbb f. évben az angol esperantisták kongresszusán Eestbourne-ban, az idegen nemzetek küldöttségei közül Sonclay (francia) nagy beszédet mondott a nemzetek közt létesítendő egyetértésről s indítványozta társai nevében, hogy a Bern-ben ülésező interparlamentaris értekezletet üdvözöljék a jelen levő nemzetek nevében.

Erre felált Lenks (német) kiküldött, örömmel üdvözölte előtte szólót s a két nemzet fia, a bekövetkezendő francia német barátság előhírnökeként, a jelenlevők tapsvihara közt meleg bensőséggel szorított kezét.

Erre is jó az esperanto!
Aki Ujvidéken érdeklődik az esperanto iránt, ha hozzám fordul, szívesen adok utmutatást arra, hogy miként sajtáthatja el az esperanto nyelvet. (Vége.)

Ujvidék sz. kir. város közkörháza.

962. szám

1913. kórh. g.

Pályázati hirdetmény

Ujvidék szab. kir. város közkörházánál megürülő kapusi állásra pályázat hirdetetik.

Felhívtnak ezen állást elnyerni óhajtok, hogy érkösi bizonyítvánnyal felszerelt kérvényüket alulirt igazgatóságnál *f. évi szeptember hó 26-ig* annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Igazolványos altisztek, vagy ny. rendőrök előnyben részesülnek.

A magyar, német és szerb nyelv tudása feltétlenül megkivántatik.

Az állás folyó évi október hó 1-én elfoglalandó.

Évi fizetés 720 K, természetbeni lakás, fűtés, világítás és egyenruha.

UJVIDÉK, 1913. szeptember 15.

Dr. Schossberger Sándor,
kórházi igazgató.

1—2

Kula községétől.

4536. sz./1913.

Árverési hirdetmény

Kula község képviselőtestületének 59/jzkv. 1908. számú véghatározatát jóváhagyó 43849/2780. jzkv. 1908. számú törvényhatósági bizottsági véghatározat alapján a polgári iskola alap tulajdonát képező és Kula község kezelése alatt álló ugynevezett „Czucz féle ház“ (a jelenlegi dohány nagy tözsdé) nyilvános szóbeli árverésen a legtöbbet ígérőnek örökaron elfog adatni és az árverés határidejéül 1913. évi szeptember hó 28-ik napjának d. u. 3 órája Kula községébe tanácstermében ezennel kitétik.

A ház üzleti helyiségből, raktárból, lakás céljára szolgáló 4 szoba, egy előszoba és mellékhelyiségeiből áll, a piactér legszebb és legforgalmasabb helyén lévő két utcára nyíló saroképület és üzleti helyiségnek rendkívül alkalmas.

Az árverési feltételek Kula község jegyzői iródjában a hivatalos órák alatt az árverés napjaig bármikor betekintheők.

Kula 1913. évi szeptember 11-én.

2—2

Előjáráság.

Ingeny ráfizetés nélkül becsereél öreg használt gramofonlemezeket újakra Wagner „Hangszerkirály“ Budapest, József-körút 15. — Arjegyzék ingyen. Címre ügyeljen. 34—100

Magy. Kir. Folyam- és Tengerhajózási R.-T. Ujvidék—Vukovár

Péntek ki-vételével naponta	Állomások	Péntek ki-vételével naponta
reggel		délben
8:45	é. Ujvidék	i. 12:10
8:10	i. Beocsin	„ 1:00
8:00	„ Ófuttak	„ 1:10
7:45	„ Cserevics	„ 1:25
7:30	„ Bánostor	„ 1:40
7:20	„ Susek-Koruska	„ 1:55
6:35	„ Palánka	„ 3:05
6:25	„ Ilok	„ 3:20
5:55	„ Sarengrád	„ 3:55
5:30	„ Dunabökény	„ 4:30
5:05	„ Opatovác	„ 5:10
4:50	„ Bácsújlak	„ 5:35
4:10	„ Vukovár város	„ 6:35
4:00	i. Vukovár vasut	é. 6:50

7533. szám/kapt. 1913.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. belügyminiszteriumnak 1911. évi 110.000. sz. a. kelt magas rendelete értelmében a koleraveszély megelőzése céljából a közönséget a következő intézkedések szigorú betartására figyelmeztetem:

1. Felhívom a város lakosságát a lakások és udvarok tisztántartására. Szennyes lakások kitisztítandók, meszelendők és minden lakás jól szellőztetendő.

2. A háztulajdonosokat kötelezem, hogy a házaik előtt levő járdát naponta legalább kétszer öntöztessek, sepertessek. Az öntözés csak oly mérvben történjék, hogy általa a seprés alkalmával való porfelverés elkerültesse.

3. Minden háztulajdonos köteles az árnyékszék és pócegödörök tisztántartására ügyelni. Az árnyékszék és pócegödörök haladéktalanul kitisztítandók, s a szemétdöbrök tartalma kétszer hetenként kihordandó. Az árnyékszék és szemétdöbrök tartalma naponta fertőtlenítendő.

4. Bárminemű szemétnak az utcára való kihordását, különösen bárminemű tisztátlan viznek az utcára való kiöntését szigorú büntetés terhe alatt megtiltom.

A szemét és trágya csakis az arra kijelölt helyen rakandó le.

5. A nyilvános helyeken, u. m. iskolák, szállodák, vendéglők, kávéházak, gyárak, stb. árnyékszékét kiválóan tisztán tartandók és naponta fertőtlenítendő.

Fertőtlenítő-szerűt ajánlom a mézstejet (egy kg. oltatlan mézhez apránként négy liter vizet adva, s így a meszet megolva, sűrű mézstejet nyerünk.)

6. Nyílt kutak közelében a mosás szigorúan tilos. Tilos a kutba hűtés céljából dínnyét, hust, stb. lebecsátani.

7. Egészségtelen élelmiszerek, mint állott hus, romlott halak, éretlen gyümölcs, hamisított, vagy romlott tej és tejtermékek, stb. elárúsítását szigorú büntetés terhe alatt megtiltom.

8. A mézárnyékszék naponta a legszorgosabban tisztítandók és a visszamaradt hus jégen tartandó.

9. Szódavíz gyártására csak szűrött és főtt víz használandó.

10. A bérkocsisok állóhelyei a kocsitulajdonosok által tisztítandók és naponta fertőtlenítendő.

11. Figyelmeztetem az orvosokat, család-főket, vendéglősöket, stb. hogy minden gyanus megbetegedést nálam azonnal bejelentsenek.

12. Figyelmeztetem a vendéglősöket, hogy minden vendégnek teljesen tiszta, használatlan asztalkendőt adjanak; már egyszer használatnak benedvesített és préselés után való felhasználása szigorúan tilos.

Ugy délben, mint este az étkezés előtt teljesen tiszta asztalkendő borítandó az asztalra.

A vendéglősök kötelesek a pobarakat és üvegeket mindig teljesen tiszta vízben kimosni és az italmaradékot kiönteni.

Az összes nyílt só és paprikatartók zárakkal cserélendők ki, melyekbe benyulni nem lehet. Fogvájó csak olyan tartóban helyezhető el, melyből a hegyes végek érintése nélkül veendő ki.

13. A piacon ne kóstoljon senki tejet vagy tejterméket, mert ezen eljárás a ragály legalkalmasabb terjesztője.

Elrendelem, hogy ezentel tej és tejfel csakis zárt edényben árusítható.

14. A sétatér melletti Limán-tó vizét sem locsolás, sem mosás céljára felhasználni nem szabad.

15. A cukorkaárusoknak a cukorkát csakis tiszta tálcán, vagy asztalon szabad árusítani és újságpapírt, vagy más szennyes papirost a csomagoláshoz nem használhatnak.

16. A hus és más élelmiszer-árusok csomagoláshoz mindenkor csakis teljesen tiszta papirost használhatnak.

A fentiekben foglalt intézkedések be nem tartását a törvény és fennálló rendeletek értelmében pénzbírsággal, ennek behajthatat-

lanságá esetében elzárással fogom szigorúan büntetni.

Együttal felkérem a közönséget, hogy minden olyan cselekményt, mely a fenti rendelkezéseimbe ütközik, vagy az általános tisztaság követelményeivel ellenkezik — akár szóbelileg — akár írásban hozzanak tudomásomra, hogy azonnal intézkedhessem.

UJVIDÉK sz. kir. város rendőrfőkapitányi hivatala, 1913. évi szeptember hó 12-én.

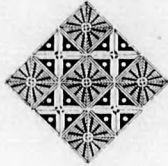
Payerle Nándor,
főkapitány.

ANGOL nyelvben Berlitz-módszer szerinti oktatás új tanfolyama megkezdődött. Jelentkezni lehet PARSONS G. tanárnál, Tököly Imre-utca 3. 4--

Kiadó Ujvidéken, II. Rákóczi Ferenc-ut 28. szám alatti házban azonnal **egy üzlethelyiség nagy raktárral.**

Bővebbet a házban dr. Rózsa Miksa ügyvédnél.

Fogorvosi és fogtechnikai műterem.

10-23

Dr. Deák Imre és Gyárfás M.

UJVIDÉK,

Ferenc József-tér 1.

I. emelet, 1. lépcső

(Kő-n-féle nagyáruház.)

Rendelés:

d. e. 8-tól d. u. 6-ig.

TELEFONSZÁM 112.

Vidékiek soron kívül!

Tanuló felvétetik!

970. sz. 1913. végrh.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az ujvidéki kir. járásbíróságnak 1913. évi Sp. III. 613/5. számú végzése következtében dr. Nikolics Sándor ujvidéki ügyvéd által képviselt Központi hitelintézet R. T. javára 515 K s jár. erejéig 1913. évi június hó 19-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 1160 K-ra becsült következő ingóságok u. m.: 58 darab birka nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek az ujvidéki kir. járásbíróság 1913. évi V. 1063 sz. végzése folytán 515 K tőkekövetelés, ennek 1913. évi október hó 2-ik napjától járó 6% kamatai, 1/2% váltódíj és eddig bíróság már megállapított költségek erejéig, Ujvidéken a városháznál leendő megtartására 1913-ik évi szeptember hó 20-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Ujvidéken, 1913. évi szept. hó 5.

Basch Sándor, kir. bir. végrehajtó.

MOMIROVITS P.

férfi, női és gyermekruhák üzlete
UJVIDÉK, Kossuth Lajos-u. 27.

Írtesitem a n. é. közönséget, hogy *ujjonan átalakított s megnagyobbított* üzletemben állandó nagy készletet tartok a *legújabb divatu elegáns és finom kivitelű férfi, női és gyermekruhákban.*

Különösen felhívom szíves figyelmét *női kosztümök, pongyolák, blousok és aljakra, továbbá igen jutányos árainkra és minden tekintetben legfigyelmesebb, szolid kiszolgálásomra.*

Mindennemű tévedés kikerülése végett kérem n. é. vevőimet, hogy címre ügyelni sziveskedjenek, mert nem a régi helyiségben vagyok, hanem *üzletem a Stefanovits L. és fia féle házban, Kossuth Lajos-u. 27. sz. a. van.*

413. szám/1913. végrh.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az ujvidéki kir. bíróságnak 1913. Sp. II. 881. számú végzése következtében dr. Gavanszki Tivada ujvidéki ügyvéd által képviselt Grósz Hermann ujvidéki lakos javára 5534 K 40 f s jár. erejéig 1913. évi augusztus hó 22. foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 2220 K-ra becsült következő ingóságok u. m.: lovak, egy kocsis, lószerszám, téglá, gazdasági eszközök és 60 mm. buza nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek az iteli kir. járásbíróság 1913. évi V. 230/1. számú végzése folytán 5534 K 40 f és tőkekövetelés ennek 1913. évi június hó 15. napjától járó 5% kamatai, 1/2% váltódíj és eddig összesen 309 kor. 19 fill.-ben bíróság már megállapított költségek erejéig, Felsőkaból községben 263. házzzámmal leendő megtartására 1913-ik évi szeptember hó 29-ik napjának délutáni 1/4 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 20. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Titelen, 1913. szeptember hó 13.

Rex, kir. bir. végrehajtó.

50-52

A legdusabb választék mindennemű női és férfi divat s kézműárúciókban, valamint idényujdonóságokban

Jovicsin Áruházában

található!

A legdusabb és legszebb ékszerüzlet

— a róm. kath. hitközség ujonnan épült palotájában van. —

Tulajdonos: **Regényi Kálmán.**

47-52